

13. mar. 1835

AFSENDER

Martinus Rørbye

MODTAGER

Frederikke Rørbye, f. Stockfleth

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Generel kommentar:

Brev nr. 30 på Rørbyes liste over afsendte breve 1834-37.

Afsendersted:

Rom

Modtagersted:

København

Omtalte personer:

Charlotte Frederikke

Giovanna

Margarita

Ajax Clemens

Bernt Anker Collett

Peter Collett

Emilie Collett, f. Rørbye

Frederik Wilhelm Dannemand

Caroline Dreyer

Michael Conrad Fabritius de

Tengnagel

Frederik Julius Fiedler

Carl Christian Hall

J.L. Jensen

Signe Jensen, f. Visby

Frederik Marcus Knuth

Christian Jacob Adolph Philipsen

John Rørbye

Anton Wilhelm Scheel

Frederik Siegfried Vogt

Henriette Wulff

Peter Wulff

Arkivplacering:

Det kgl. Bibliotek, Acc. 1996/44

TRANSSKRIFTION

Rom den 13de Martz 1835.

Det er vel ikke ret længe siden, at du har seet Brev fra mig kjære gode Moder; men Tiiden nærmer sig, og din Geburtsdag er for Haanden, hvorleedes kunne jeg da lade være igjen at skriive. Jeg ville i det minste probere paa saaledes at bringe dig mine inderlig Ønsker om alt Godt i det tilkommende Aar; men jeg føler alt, at dette ikke saaledes lader sig gjøre, der hører mere Veltalenhed til, end den jeg kan byde over, og besad jeg end Alt, hvad jeg isaahenseende kunne ønske, det ville dog ikke forslaae; en hengiven Søn's Kjærlighed til en elsket Moder, er noget, de blotte Bogstaver ikke kan gjengive; Hjertet har for mig væsentlig en Deel deri, jeg kan i det minste ikke beskrive det. Og hvorfor skulle jeg ønske mig denne Evne, veed jeg ikke vel, at det ikke behøves til dig? Har jeg ikke haft tusinde Beviiser paa din Godhed? der alle viiste at jeg ikke var miskjendt af dig; men at du ogsaa erkjendte, at du i mig havde en hengiven Søn; og det maae ogsaa bestandig blive saaledes kjære gode Moder, saae du end ikke et eneste Ord, der tydelig udtalte dette, min Kjærlighed bliver dog bestandig den samme, og jeg er glad, idet jeg seer mig lønnet med Erkjæntlighed. – Det er første Gang, jeg paa denne Dag er borte fra det kjære Hjem, den vil sniige sig langsomt frem for mig, et hvert Øjeblik vil minde mig om tidligere Tiider, da ogsaa jeg kunne deeltage i den huuslige Glæde, jeg maae tænke mig, hvorledes de kjære Sødskende pudsle omkring, og sætte deres Glæde i at see dig glad; men jeg maae føle mig eene, jo tydeligere disse Forestillinger bliver; og jeg bør rive mig bort derfra, for ikke som et Barn, at klage over hvad, der ikke kan være anderleedes, jeg vil trøste mig med Haabet, og Fremtiden, der igjen skal give mig Alt, hvad jeg nu maae savne, og jeg vil da vide, at sætte saa meget mere Priis derpaa, da jeg har følt, hvad det er at undvære. Lad min kjære Rose, ogsaa den dag, des tydeligere minde dig om mig, hun vil vist ikke undlade at være hos dig, og har hun modtaget mit siste Brev, som jeg haaber, vil hun ogsaa kunne fortælle dig et og andet, der maaske kan interessere dig; hvor gjerne havde jeg ogsaa overdraget hende at bringe dig en lille Erindring fra mig; men dette forbyder den store Afstand mig ganske, og jeg veed jo ogsaa, at du indseer dette, og levner mig denne Glæde, til da, naaer den gamle Orden efter min Tilbagekomst igjen er kommen i mine Finanser. Om denne Fremtid drømmer jeg ofte, ja beskjæftiger mig naragtig dermed, som om der ingen nærværende Tiid var, dog, glipper ogsaa mange af disse Forhaabninger, jeg er dog endnu riig, saalænge jeg har dig gode Moder, og hvem der ellers har mig kjær, og viiser mig Deeltagelse. Dog nok herom, det er en Materie, som jeg

kunne fylde ti Breve med, og enda ikke være kommen til det Punkt jeg ønskede; Virkeligheden er noget, der bedre lader sig udtrykke; jeg veed du har Interesse for hvad der omgiver mig, og omendskjøndt jeg intet Nyt, saaledes har at berette, vil jeg dog nedskrive lidt; det kan tjene til at fuldstændiggjøre Rose's siste Brev om Karnevalet; maaske ogsaa fornøie hende at høre, at jeg paa den siste Carnevalsdag saae hende i en Vogn, men hun havde da et andet Navn, og heed Camilla Simoneti, som jeg fik at viide, af de Folk hvor Wulff's¹ havde leiet et Vindue, og hvor jeg Gæst var, da hun kjørte forbie. Ligheden var virkelig paafaldende, og jeg troer saagar, at Rose har haft en lignende violet Hat, som den Italienerinden bar, forresten var hun lidt mørkere i Huden, og maaske lidt mindre fyldig end Rose; jeg synes nu best om hvad jeg er vandt til at see; men jeg kunne ikke lade være, at give mig i Snak med Folkene, som jeg af deres Hilsener saae kjendte hende og frittede nu om Alt, saa at jeg til sist ved Wulff's og Jensen's² smaae Latter mærkede, at jeg maaske gik forvidt, og fik da Folkene bildt paa Ermet, at Aarsagen, hvorfor denne Dame interesserede mig saa meget, var, at hun havde en paafaldende Liighed med een af mine Søstre; jeg kunne jo rigtignok ligefrem have sagt dem, at hun lignede min Kæreste; men Ordet slap mig ud af Munden, og jeg maatte nu udholde en svær Dyst med Frue Jensen, der truede med at fortælle Alt naaer hun kom hjem. Alt hvad Karnevalet ellers angaaer har jeg skreven, blodt endnu et Par Ord, om den Maskerade jeg var paa •2• een af Aftenerne,³ der ere saadanne heele Tiiden, og de have Intet videre Mærkeligt ved dem, da det egentlig blodt er en Corsoe i det smaae, omendskjøndt jeg nok vil troe, at en saadant Locale hjemme opfyldt med Masquerade, ville gjøre et ganske artigt Indtryk. Theatret hvori det holdes er meget større end hvores, saa vidt jeg erindrer er her 5 Rader Loger og foruden selve Theatret endnu en tilstødende temmelig stor Sal, hvor der ogsaa danses. Dette vil rigtignok ikke siige meget da Trængselen var saa stor, at der næsten ikke levnedes Plads til Dansen, der her bestaaer i noget Vals og forresten Fransaiser; Valsen er temmelig maadelig, og hvore Danse hjemme staae høit over disse, rigtignok danse ikke andre der, end dem der ere masquerede, og iblandt disse findes Folk, der aldrig have lært at danse, og af den simplere Klasse, men selv disse danse dog bedre hos os, naaer ikke Talen er om deres national Danse, som blive udførte med megen Gratie. Theatret var oplyst af 30 a 40 Lysekroner foruden en Mængde Lampetter og Candelabre, der var 2 Musikcoer i selve Theatret, og et i Siidesalen; det var Alt i fuld Gang da vi kom derhen Kl 12½. Det var den siste Søndag i Karnevalet, og da det var Festdag maatte ikke Lystighederne begynde førend efter Midnat; jeg havde aftalt med Fabritius Tegnagel,⁴ og

Philipsen⁵ at gaae der hen denne Aften, da Selskabet skulle være bedre end de andre Dage, da det begynder, naaer det bliver mørkt, og Folk gaae bort fra Corsoen og Gaderne, hvor intet mere var at see; de indfandt dem hos mig Kl 11 jeg trakterede Kaffe til dem, og vi passiarede indtil det var Tiid at gaae. Vi troede at være kommen tidlig; men vare neppe istand til at trænge os igjennem Mængden af Masquer og Ikkemasquerede, fra den ene Ende af Salen til den anden, jeg var mange Gange ganske flau paa Damernes Vegne, som denne Myldren slet ikke lod til at genere, og som isaahenseende ere høist forskjellige fra dem hjemme; jeg kan just ikke saa godt liide denne Raskhed hos Fruentimer; men i Carnevallet kan Alle være, som dem lyster, om de endogsaa ellers blive holdt nok saa strengt; det mangler da almindelig heller ikke paa, at de have deres Paapassere med, for dog ogsaa at holde lidt Øie med dem, de kunne jo ellers let gjøre Bekjendtskaber der vare imod deres Paarørendes Interesse, og denne bliver aldrig glemt her i Italien. – Dog da vi nu en Tiimes Tiid havde spadseret om, og betragtet de forskjellige Seener, snart hørt paa en Doctor's lange Tale, sn[a]rt leet af en Comte's Indfald, begyndte det at kjede os, at vi ingen Bekjenterere kunne træffe, jeg tænkte mig i et lignende Selskab hjemme, og hvor meget Løjer med Bekjenterere man i en Tiime der kunne have haft, her vare vi Fremmede og kunne blodt fornøie os med at see paa de andre. Fabritius havde imidlertiid haft sine Øjne bedre med sig, og kom nu skrigende henimod os "her er Bekjendtere!" vi skulle da see disse; men viste ikke, hvem han meente; en bleg bredskuldret Græker uden Masque i Kostume, stod for os, med en masqueret net lille Bondepiige under Armen. Vi faldt ikke paa at det skulle være disse han meente, og ville alt gaae viidere, da vi intet Bekjendtskab havde til den, som det syntes os mindre nette Personage; men F: paastod at det just vare disse, og da Grækeren i det samme gav sig til at lee, og hans store Beeg-sortte Knebelsbarter og Skjæg nu lod den virkelige Form af Ansigtet see, genkjendte jeg Knuth,⁶ som den Aften tillige med Hall⁷ vare tagne derhen med deres Værtinde's Datter og Madamen selv, det er smukke Piiger, og de ere jo ukjendte her, det lod sig derfor godt gjøre. Siiden støtte vi ogsaa paa Hall; men som jeg strax gjenkjendte, skjøndt han havde Masque paa, han svævede i den sædvanlige, af ham meget yndede Matrosdragt og forraadte sig ved sin slendrende Gang, vi spadseerede en Tiid om med dem og jeg kunne ikke bare mig for at lee hvergang jeg saae paa Knuth, der saae saa ualmindelig stoer ud, og hvis Ansigt med det forlorne Skjæg var bleven saa forandret, han gik siden hen og talte Italiensk til Prindssesen⁸ der sad i en Loge nedenunder, og hun betragtede ham med den største Nysgjerrighed men kjendte ham heller

ikke. – En Pierrot var dernæst Gjenstanden for hvor Opmærksomhed, han var siæle glad over at have truffet os, dansede, og sprang, tog frem af de store Lommer Kager og Confetti bød os, og viste ikke hvorledes han skulle tee sig af Glæde, hvem kunne det vel være? det var en af hvore italienske Bekjenterne, det var Antonio, vores unge Opvarter om Middagen hos Lepri, der ogsaa denne Nat slog sig Løs, glemte Opvartning og Mad, og levede blodt for Glæden, for den følgende Dag, med søvnige Øjne, at begynde sit eensformige Embede, og i Forening med hans ældre Kompagnon, den vidt bekjendte Au- •3• relio, at opvarte de danske, og andre fremmede Nationers, Gjæster i Rom. Efter endnu et Par Tiimers Ophold paa Masqueraden gik vi hjem; men vare først inde i et Caffehuus paa den spanske Plads i Nærheden, hvor vi ogsaa bleve en Tiimes Tiid, og morede os med her at see forskellige Masqer, der kom for at nyde noget, eller for at forandre deres Dragt, for da igjen at indfinde dem hos deres Bekjenterne. Jeg kom først hjem Kl 5 om Morgenen, og du kan vel tænke dig, der blev ikke bestilt meget den følgende Dag. Jeg vil ikke nægte, at maaske disse Carnevalsdage have været Aarsag i at jeg siden den Tiid ikke har været ganske rask, en Forkjølelse havde igjen paadraget mig mit sædvanlige Onde, og jeg gik saaledes i en otte Dage, nu er jeg igjen fulkommen rask, du seer altsaa at det omtrent har været som hjemme, kun med den Forskjel, at Saadant kun indtræffer siældent nu; min Værtinde⁹ og den gl. Giovanna¹⁰ ere da mageløse, jeg kan ikke ønske mig nogen bedre Pleie, de komme tidlig, og silde for at spørge, om jeg intet vil have; men jeg indskrænker mig, som oftest til min Rissingrynssuppe, da jeg ikke kan faae de andre danske Retter, som da bekom mig godt; de fik mig ogsaa til at drikke, af og til, et lille Glas af et Slags Decoct af Urter, som Munkene i Klosteret Ara Coeli distilerer, og hvoraf en af deres Venner blandt disse undertiden bringer dem en lille Flaske, og jeg troer virkelig, at det er ret godt; det seer ganske ud som klart Vand, og smager blodt lidt bittert, saa at det idet minste vist ikke er skadeligt. – Efter Carnevalet er Fasten nu her indtraadt, og det er en besynderlig Stilhed der nu hersker, himmelvidt forskjellig fra det andet; strax, da der ikke vare flere Lystigheder, begyndte en Mængde fremmede Familier, især Engelændere, hvoraf her vrimler at tage bort, og dette vedvarer endnu bestandig saa at Byen bliver liigesom tom indtil igjen Paaskehøitidelighederne drage dem hiid, hvorpaa de igjen drage afsted enten hjem efter, eller til Neapel. Og saaledes vil jeg i Aar ogsaa gjøre, jeg tænker at reise herifra i Begyndelsen af Mai eller i Slutningen af April, da du og Rose kan see af Datoen paa min Breve hvorlænge omtrent de bruge for at komme hiid, vil I derefter kunne beregne hvorhen de skal adresseres; men bliver dette til Neapel, da var

det vel best, at de bleve addresserede til den danske Charge d'affaires, der iøvrigt skal være en snurrig Griis. Hans Addresser [er] da Monsieur le Chevalir de Vogt,¹¹ Charge d'affaires de S:M: le roi du Danemarc près la cour de Naples; siig endelig ogsaa til Rose, at der intet maae glemmes, ikke engang det lille de foran Navnet, da Manden ellers skal udbrede sig over hvorledes man tit har forvexlet ham med Andre; Alt maae ogsaa skrives med meget tydelige Bogstaver, da man her siiger, det skal være nogle Bæster paa Posthuuset der, og, at ofte Forvexlinger opstaae, idet de læse et Bogstav for et Andet, og ere Brevene poste restante, da ganske nægte, at have modtaget Brev til den Person, hvis Navn de ikke kan læse. – Knuth og Hall ere allerede afreiste til Neapel, og en af disse Dage reiser ogsaa Philipsen og Fidler,¹² der nu ogsaa er kommen hertil; de komme Alle igjen til Paasken, undtagen Fabritius Tegnagel, der reiser til Grækenland maaske ogsaa til Constantinopel og derfra over Wiin til Paris, det er en af dem jeg best kan liide her. Vores Bordselskab Kl 5 bliver nu, da ogsaa Schieel¹³ er reist hjem, paa nogen Tiid forstyrret, jeg vedbliver imidlertid at spiiise paa den Tiid, der nu gefaller mig godt, og faaer vel snart igjen Selskab af Danske, da man venter Dannemann¹⁴ og Juul,¹⁵ der havde været med Fiedler i Wiin, og blodt vilde opholde dem lidt i Venedig. Af politiske Nyheder have vi nok her fra Hjemmet, Alles Breve ere opfyldte dermed, undtagen mine fra Rose, og jeg er ret glad derved, da det interesserer mig mere at faae Familie Nyheder, saa kan jeg jo høre det Andet ovenikjøbet; men efter Alt at dømme synes mig man begynder at blive raske hjemme, naaer jeg kommer igjen tænker jeg, der er bleven vendt op og ned paa alt, og at jeg neppe genkjender den forrige Tone. – Jeg maae ikke undlade at lade falde et Par Ord om de Geburtsdage, jeg finder noterede i min lille Bog, og til den ende beder jeg at gratulere Huuset's Veninde Frøken Caroline,¹⁶ paa hvis høie Fødselsdag mit ringe Brev er skreven; i liige Maade, maae min, og heele Huuset's trofaste Ven Johan David kaldet Ajax Clemens¹⁷ ikke forglemmes, jeg tænker han paa denne hans Hædersdag har været hjemme, og som sædvanlig indtaget sin Rissingrød, og intet skulle have fornøiet mig mere, naaer jeg blodt havde været deelagtig deri; dog, det er langt ifra, at jeg skulle misunde ham det, for[d]i jeg ikke selv kunne være med, naaer jeg blodt maae have den Glæde at see, ved min Tilbagekomst at dette, og hvad han ellers har nydt i det Rørbyeske Huus, har bekommet ham vel, og at han maatte være bleven lidt federe. Dog, nær havde jeg nu over dette forglemt den kjære Søster Emilie,¹⁸ til hvem jeg maae beede dig gode Moder at bringe min Ko[m]pliment, og lad da ogsaa medfølge en Hilsen til Berent,¹⁹ og ellers til den Colletske Familie, saavel i Christiania som paa Buskerud, jeg tænker

ofte endnu paa de behagelige Tiimer jeg der har haft, og intet vil fornøie mig mere end engang igjen at høre Assesoren²⁰ vrøvle; dog dette behøver du just ikke at skrive, jeg gik ellers velsagtens glip deraf. – Du vil formodentlig faae et Besøg af Leutnat C. Wulff førend Fregatten seiler, jeg troer han vil komme at forlange en Flaske Tobak til mig, som hans Søster har paalagt ham at bringe. Aarsagen hertil var engang da vi kom til at tale om den yderst slette Tobak her, da hun gav mig I[d]een om at lade komme noget med •2• hendes Broder, og nu hører jeg hun allerede har skreven derom. Clemens veed nok af hvad Slags det skal være, og du vil maaske være saa god at gjøre det lille Udlæg; dog troe nu ikke at jeg er saa forfalden dertil, at jeg ikke kan undvære det, nei tværtimod jeg er i saahenseende meget nettere end da jeg var hjemme; men John²¹ og Clemens maae vist give mig ret i, at naaer man engang imellem vil tage en Priis, da er Tobak bedre end gammelt Træ, hvoraf Emilie og jeg engang i fordums Tiider havde en Fabrik, som blev forsynet af en gammel Bjælke i vores Gaard i Norge; vi undrede os dengang høiligt over Catrine Kruse, der ingen Smag fandt deri, men foretrak almindelig Tobak; jeg er nu ganske af hendes Meening, det vil siige jeg synes bedre om Jørgen Bek's²² eller Been's²³ end om Paven's. Men paalæg endelig Wulff at han tager sig iagt dermed og at han ikke lader den confiskere i Neapel, hvor man ogsaa •1• isaahenseende er streng og vil tvinge Folk med Smag til at stiiige ned, og blive som dem selv. – Dog nu, kjære Moder, maae jeg for denne Gang siige dig farvel, lev fornøiet, og vær rask, da haaber jeg snart at see et Par Ord fra dig, og fortæl mig saa Alt hvad du, eller de kjære Sødskende kan hitte paa, var det endog de største Ubetydeligheder, de have dog for mig Interesse, naaer de komme fra det kjære Hjem, hvor om Alt endnu minder mig, hvor jeg var saa glad ved at see dig og Alle de kjære Sødskende, og siig dem dette kjære Moder; jeg lever i Erindringen derom indtil du igjen seer din altid hengivne Søn Martinus. –

Glem ikke at hilse min kjære Rose og hendes Familie, siig hende at hun endnu engang skal faae Brev fra mig førend jeg reiser til Neapel, og at jeg venter med Længsel efter hendes Brev; mulig at Brevvexlingen ikke bliver saa regelmæssig i Sommer, dog skal Intet isaahenseende blive forsømt fra min Siide, jeg er alt for glad ved at faae Brev, til at jeg ikke ogsaa skulle fremskynde dette ved selv at skriive. Lev vel!

---

¹ Peter Wulff og dennes søster, Henriette Wulff.

² J.L. Jensen og Signe Jensen, f. Visby.

³ Se dagbogen 1. marts 1835.

⁴ Antagelig Michael Conrad Fabritius de Tengnagel.

⁵ Christian Jacob Adolph Philipsen.

⁶ Frederik Marcus Knuth.

⁷ Carl Christian Hall.

⁸ Charlotte Frederikke.

⁹ Margarita.

¹⁰ Giovanna.

¹¹ Frederik Siegfried Vogt.

¹² Frederik Julius Fiedler.

¹³ Antagelig Anton Wilhelm Scheel.

¹⁴ Antagelig Frederik Wilhelm Dannemand.

¹⁵ Uidentificeret.

¹⁶ Caroline Dreyer.

¹⁷ Ajax Clemens.

¹⁸ Emilie Collett, f. Rørbye.

¹⁹ Bernt Anker Collett.

²⁰ Peter Collett.

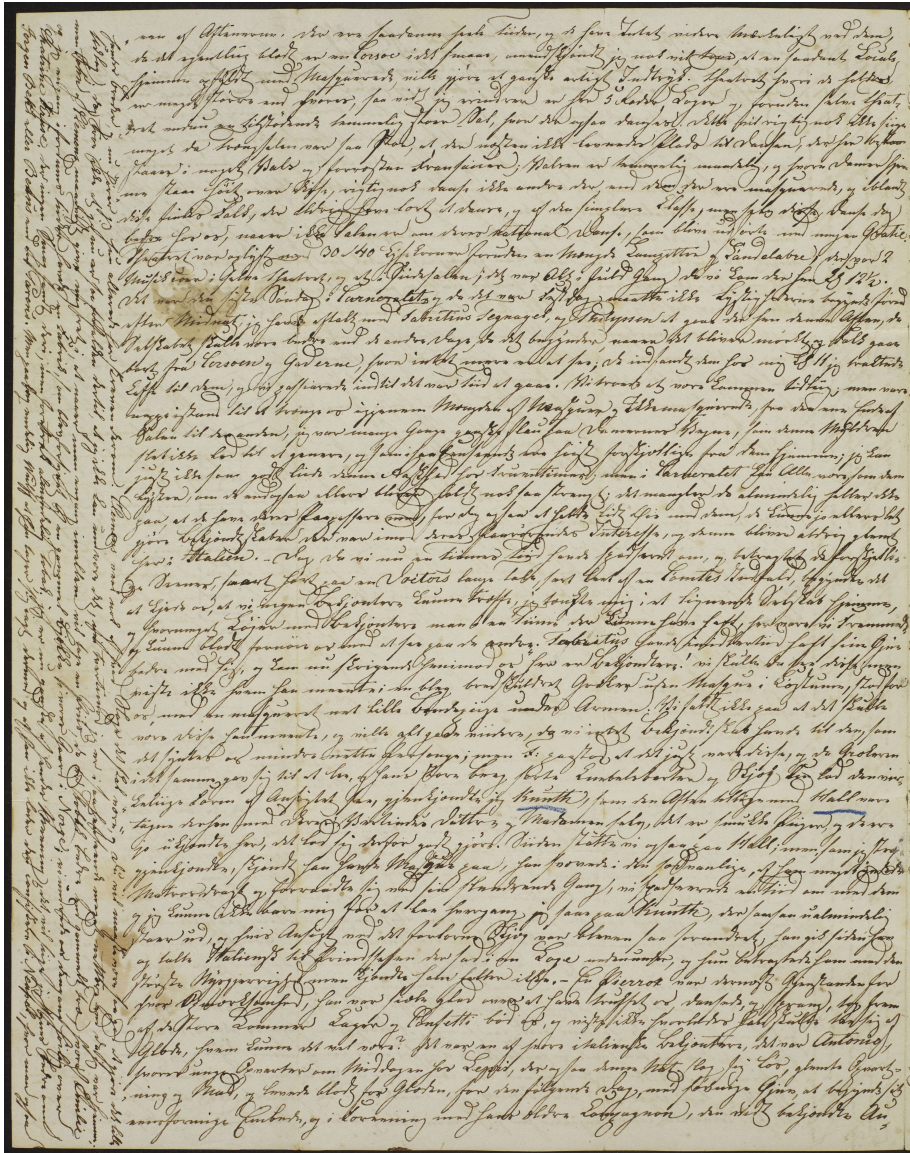
²¹ John Rørbye.

²² Dvs. tobak fra fabrikken grundlagt af Jørgen Bech (1743-1812).

²³ Dvs. tobak forhandlet af urtekræmmer C.A. Been.

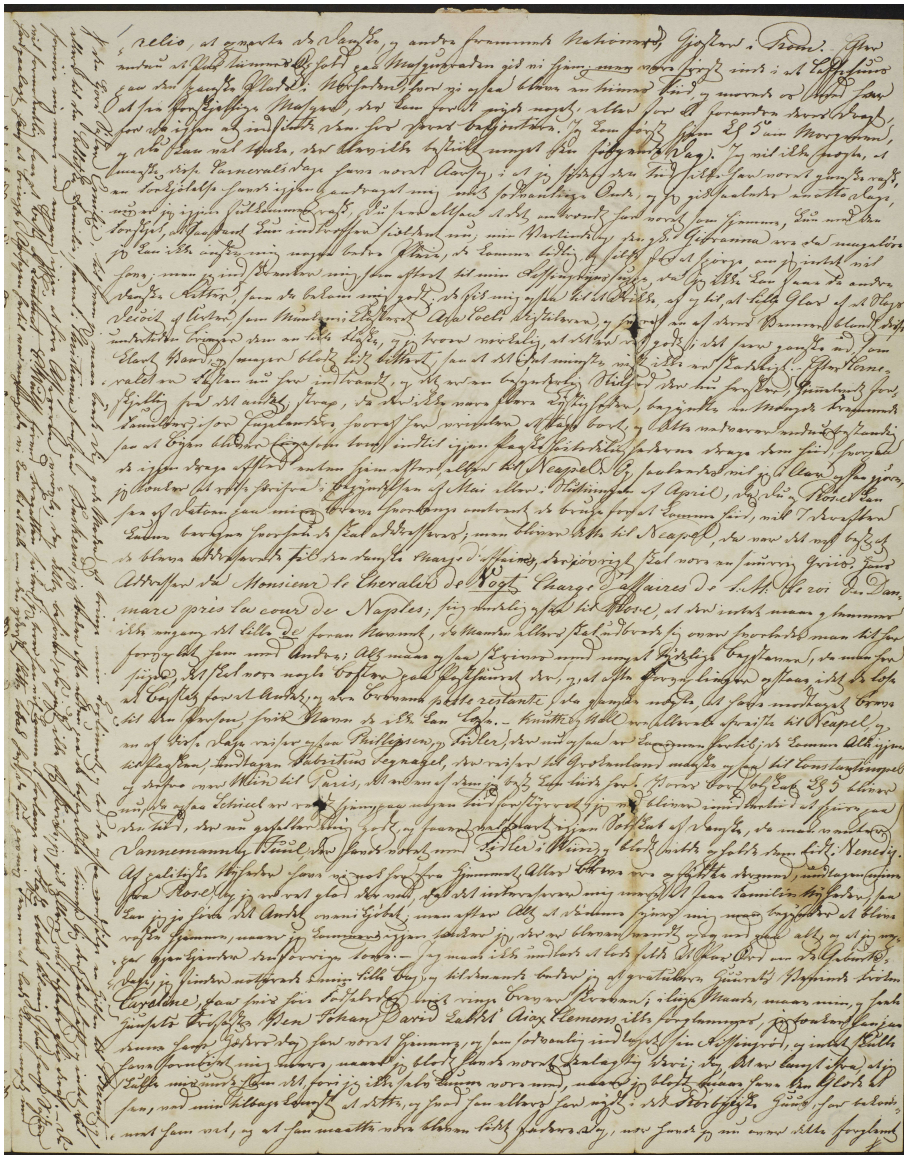

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

